

Edukacja dla bezpieczeństwa

Termin realizacji: 23-27.03.2020

Temat	klasa	Treści	Praca z podręcznikiem
Siły zbrojne Rzeczypospolitej	1P	<p>Proszę przeczytać temat z podręcznika na stronie 132-144.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zadania, struktura, wyposażenie i uzbrojenie Sił Zbrojnych RP - stowarzyszenia i organizacje działające na rzecz obronności <p>możecie posłużyć się dodatkowo stronami: www.mon.gov.pl www.wojsko-polskie.pl www.terytoliarsi.wp.mil.pl www.zhp.pl www.zhr.pl</p>	<p>Proszę odpowiedzieć pisemnie na pytania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wymień rodzaje sił zbrojnych i ich główne zadania. 2. Przedstaw zasady odbywania służby wojskowej w NSR i WOT. <p>Odpowiedzi przesyłamy do 27.03. na mojego maila.</p>

Termin realizacji: 30.03 – 3.04.2020

Temat	1P	Treści	Praca z podręcznikiem
Ochrona ludności i dóbr kultury; obrona cywilna		<p>Proszę przeczytać temat z podręcznika na stronie 146-152.</p> <p>dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej na świecie obrona cywilna w Polsce podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego</p>	<p>Proszę odpowiedzieć pisemnie na pytania:</p> <p>Omów sposoby ochrony dóbr kultury. Wymień najistotniejsze</p>

		ochrona dóbr kultury	twoim zdaniem zadania obrony cywilnej. Odpowiedź uzasadnij. Odpowiedzi przesyłamy do 3.03. na mojego maila
--	--	----------------------	--

Termin realizacji : 6-8.04.2020

Temat	1P	Treści	Praca z podręcznikiem
Bezpieczeństwo Państwa		<p>Proszę przeczytać temat z podręcznika na str. 124-131.</p> <p>geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa ; elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego instytucje zadania prezydenta, parlamentu i rady ministrów w dziedzinie obronności ; zarządzenia wydawane w związku z kryzysem, stany nadzwyczajne; formacje służb mundurowych zapewniających bezpieczeństwo państwa; zadania i kompetencje władz samorządowych w dziedzinie obronności; świadczenia obywateli na rzecz obronności</p>	<p>Proszę odpowiedzieć na następujące pytania: 1.Wymień elementy, z których składa się system obronny RP. 2.Wymień kilka przykładów świadczeń na rzecz obronności.</p> <p>Odpowiedzi proszę przysłać do 8.04. na mojego maila.</p>

MATERIAŁY DO PRACY W DOMU

Temat. 1. Siły Zbrojne RP

Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej służą ochronie niepodległości państwa i niepodzielności jego terytorium oraz zapewnieniu bezpieczeństwa i nienaruszalności jego granic. Najwyższym zwierzchnikiem Sił Zbrojnych RP jest Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. W czasie pokoju sprawuje on zwierzchnictwo nad siłami zbrojnymi za pośrednictwem Ministra Obrony Narodowej. Swoje zadania minister wykonuje przy pomocy Ministerstwa Obrony Narodowej, w którego skład wchodzi Sztab Generalny Wojska Polskiego.

W skład Sił Zbrojnych RP wchodzi:

- wojska lądowe,
- siły powietrzne,
- marynarka wojenna,
- wojska specjalne,
- Żandarmeria Wojskowa,
- służby specjalne.

1. Wojska lądowe

Wojska Lądowe, przeznaczone są do zapewnienia obrony przed atakiem lądowo-powietrznym w dowolnym rejonie kraju, na każdym kierunku, w obliczu każdej formy zagrożenia militarnego. Współczesne wojska lądowe cechuje całkowite zmotoryzowanie, szerokie wykorzystanie nowoczesnych technik prowadzenia walki oraz wielopłaszczyznowe współdziałanie z siłami powietrznymi i marynarki wojennej.

2. Siły powietrzne

Głównym zadaniem Sił Powietrznych, jest prowadzenie operacji mających na celu uzyskanie przewagi w powietrzu i wspieranie oddziałów innych Rodzajów Sił Zbrojnych. Składają się z Wojsk Lotniczych, Wojsk Obrony Przeciwlotniczej i Wojsk Radiotechnicznych.

3. Marynarka wojenna

Główne zadania to: ochrona polskich interesów na morzu, szczególnie w wyłącznej strefie ekonomicznej we współpracy z Morskim Oddziałem Straży Granicznej, zapewnienie bezpiecznej żeglugi w polskiej strefie odpowiedzialności, ratowanie życia na morzu w polskiej strefie odpowiedzialności, ale także poza nią, demonstrowanie obecności na morzu w polskiej strefie zainteresowania państw, obrona państwa podczas wojny przed atakiem od strony morza.

4. Wojska Specjalne

Wojska Specjalne są przeznaczone do prowadzenia szeroko pojętej walki specjalnej (działania specjalne, kontrterroryzm, działania nieregularne i inne) a także do obrony, działań ochronno-obronnych. Działać mogą na terytorium Ojczyzny oraz jako wojska operacyjne samodzielnie bądź z innymi Rodzajami Sił Zbrojnych RP, a także w sojuszniczych operacjach.

5. Żandarmeria Wojskowa

Główne zadania: ochronianie porządku publicznego na terenach i obiektach jednostek wojskowych oraz w miejscach publicznych, kontrolowanie przestrzegania dyscypliny wojskowej oraz porządku publicznego, interweniowanie w przypadkach naruszenia dyscypliny wojskowej lub porządku publicznego „wykonywanie czynności operacyjno – rozpoznawczych”.

Rezerwa - potoczne określenie żołnierzy rezerwy, są to osoby przeniesione do rezerwy po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej, w tym z zawodowej służby wojskowej lub ze służby wojskowej kandydatów na żołnierzy zawodowych, albo bez odbycia tej służby (jeżeli posiadają przydatne w wojsku kwalifikacje), jeżeli w dalszym ciągu podlegają obowiązkowi służby wojskowej. Żołnierze rezerwy mogą być powołani na jednodniowe lub krótkotrwałe ćwiczenia żołnierzy rezerwy lub powołani do czynnej służby wojskowej w przypadku ogłoszenia mobilizacji lub wojny.

Główne organy systemu dowodzenia Siłami Zbrojnymi RP w czasie pokoju to:

- Sztab Generalny Wojska Polskiego
- Dowództwo Operacyjne
- Dowództwa rodzajów sił zbrojnych
- Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych
- Dowództwo Wojsk Specjalnych
- Dowództwo Garnizonu Warszawa

Jednostki organizacyjne wojska:

-związki operacyjne (front, armia)

-związki taktyczne (korpus, dywizja, brygada)

-oddziały (pułk)

pododdziały (batalion/dywizjon, kampania, pluton, drużyna)

Temat 2: Ochrona ludności i dóbr kultury; obrona cywilna.

1. Ochrona ludności i obrona cywilna w Polsce

Ochrona ludności to bardzo szeroki i istotny obszar aktywności obejmujący działania administracji publicznej oraz działania indywidualne, których celem jest zapewnienie bezpieczeństwa życia i zdrowia osób oraz ich mienia. Ponadto w ramach ochrony ludności utrzymuje się korzystne dla człowieka warunki środowiskowe, zapewnia pomoc socjalną, psychologiczną i osłonę prawną, a także prowadzi edukację dla bezpieczeństwa.

Znaczną część zadań związanych z szeroko pojmowaną ochroną ludności, zarówno w czasie pokoju, jak i w czasie wojny, realizuje się w ramach obrony cywilnej (OC) – systemu mającego na celu: zapewnienie bezpieczeństwa osób cywilnych, zakładów pracy, urządzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym oraz współdziałanie z innymi instytucjami oraz obywatelami w zwalczaniu skutków katastrof naturalnych i antropogenicznych.

Ważne!

Choć znaczną część zadań związanych z ochroną ludności realizuje system obrony cywilnej, to jednak należy pamiętać, że ochrona ludności jest o wiele szerszą sferą aktywności i realizuje ją również wiele innych podmiotów, niewchodzących w skład systemu obrony cywilnej.

Podstawowymi dokumentami określającymi funkcjonowanie oraz zadania obrony cywilnej na świecie są cztery konwencje genewskie z 12 sierpnia 1949 r. o ochronie ofiar wojny, które traktują odpowiednio: o polepszeniu losu rannych i chorych w armiach czynnych (I konwencja genewska), o polepszeniu losu rannych, chorych i rozbitków sił zbrojnych na morzu (II konwencja genewska), o traktowaniu jeńców wojennych (III konwencja genewska) oraz o ochronie osób cywilnych podczas wojny (IV konwencja genewska). Szczególnie istotne dla obrony cywilnej są również protokoły dodatkowe do konwencji, sporządzone również w Genewie 8 czerwca 1977 r. Dotyczą one ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych (protokół I) oraz ochrony ofiar nie międzynarodowych konfliktów zbrojnych (protokół II).

Oprócz wymienionych dokumentów podstawami prawnymi funkcjonowania Obrony Cywilnej, są:

Ustawa z dn. 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej;

Ustawa z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;

Ustawa z dn. 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;

Ustawa z dn. 20 czerwca 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej;

Ustawa z dn. 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym;

Ustawa z dn. 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej;

Ustawa z dn. 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym;

Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 7 stycznia 2013 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach;

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 28 sierpnia 2009 r. w sprawie sposobu realizacji edukacji dla bezpieczeństwa;

Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 5 października 2004 r. w sprawie świadczeń osobistych na rzecz obrony w czasie pokoju;

Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 3 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń rzeczowych na rzecz obrony w czasie pokoju;

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dn. 26 września 2002 r. w sprawie odbywania służby w obronie cywilnej;

Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin;

Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności.

Zgodnie z treścią I protokołu dodatkowego do konwencji genewskich obrona cywilna oznacza wypełnianie wszystkich lub niektórych zadań humanitarnych mających na celu ochronę ludności cywilnej przed niebezpieczeństwami wynikającymi z działań zbrojnych lub klęsk żywiołowych, i przewyższanie ich bezpośrednich następstw, jak też zapewnienie warunków koniecznych do przetrwania.

Ogólnie zadania obrony cywilnej można podzielić na dotyczące czasu pokoju i wykonywane w czasie wojny. Prezentują je poniższe grafiki interaktywne.

Aplikacja to diagram składający się z 7 okrągłych piktogramów ułożonych w okrąg. W środku diagramu koło i napis: zadania obrony cywilnej w czasie pokoju. Ilustracje na piktogramach w kolorze czarnym. Od góry. Piktogram 1: kartka papieru, długopis i mapa. Piktogram 2: ...Piktogram 3: dwie osoby kierujące się do schronu. Piktogram 4: kombinezon ochronny oraz maska przeciwgazowa w kolorze czarnym. Piktogram 5: sanitariusz podający walizkę z białym krzyżem osobie naprzeciw. Piktogram 6: sala wykładowa. 5 osób siedzi w dwóch rzędach. Po lewej stoi wykładowca. Piktogram 7: trzy osoby. Dwie naprzeciw siebie. W głębi stoi strażak w mundurze i kasku.

Ustawa o powszechnym obowiązku obrony przewiduje, że podstawowymi jednostkami organizacyjnymi powołanymi do wykonywania zadań obrony cywilnej w Rzeczypospolitej są formacje obrony cywilnej, które składają się z oddziałów obrony cywilnej przeznaczonych do wykonywania zadań ogólnych lub specjalnych oraz innych jednostek tych formacji. Centralnym organem administracji rządowej w sprawach obrony cywilnej jest Szef Obrony Cywilnej Kraju, którego powołuje prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, któremu Szef Obrony Cywilnej Kraju podlega. Do zakresu działania Szefa OCK należy:

przygotowywanie projektów założeń i zasad działania obrony cywilnej;

ustalenie ogólnych zasad realizacji zadań obrony cywilnej;

koordynowanie określonych przedsięwzięć i sprawowanie kontroli realizacji przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego zadań obrony cywilnej;

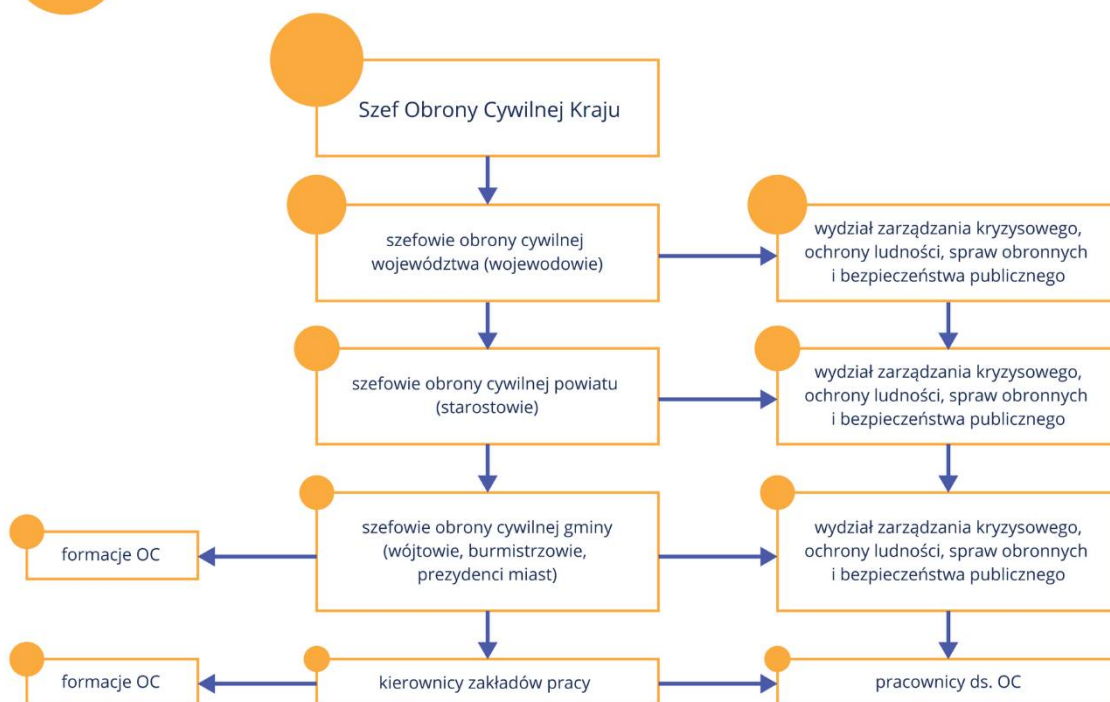
sprawowanie nadzoru nad odbywaniem zasadniczej służby w obronie cywilnej.

Prawo międzynarodowe nie reguluje kształtu tła znaku obrony cywilnej, w związku z czym można spotkać także niebieski trójkąt na pomarańczowym, prostokątnym tle

Terenowymi organami obrony cywilnej w Polsce są natomiast wojewodowie, starostowie, wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast), którzy są szefami obrony cywilnej odpowiednio na poziomie województwa, powiatu i gminy. Do zakresu ich działania należy koordynowanie przygotowań i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej przez instytucje państwowe, przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne oraz organizacje społeczne działające na ich terenie. Szczegółową strukturę OC w

Struktura organizacyjna obrony cywilnej w Polsce

Schemat zależności pomiędzy szczeblami organizacyjnymi obrony cywilnej

Wynika z niego, że OC funkcjonuje na pięciu zależnych od siebie szczeblach. Najwyższym jest Szeff Obrony Cywilnej Kraju, któremu podlegają szefowie zarządzania kryzysowego na szczeblu wojewódzkim wraz ze swoimi wydziałami. W dalszej kolejności procedura jest następująca: szefom szczebli wyższym podlegają ich własne wydziały oraz szefowie szczebla niższego. Samym wydziałom z kolei podlegają wydziały szczebla niższego. W tym schemacie porządek szczebli jest następujący: po szczeblach krajowym oraz wojewódzkim następuje szczebel powiatowy, a następnie lokalny. Ostatnim szczeblem obrony cywilnej są zakłady pracy w których rolę szefa pełni kierownik zakładu, a rolę wydziału zarządzania kryzysowego pełnią pracownicy do spraw OC. Dodatkowo zarówno szefom OC gminy jak i kierownikom zakładów pracy podlegają przydzielone im formacje OC.

Temat 3: Bezpieczeństwo Państwa

Bezpieczeństwo państwa – obiektywny stan pewności fizycznego przetrwania i warunków do swobodnego rozwoju kraju w perspektywie długoterminowej.

Co wzmacnia bezpieczeństwo Polski?

- geopolityczne położenie,
- przynależność do NATO,
- przynależność do UE,

1. *Po wstąpieniu do UE Polska stała się aktywnym podmiotem procesu integracji europejskiej.*
2. *Nadrzędnym celem strategicznym RP jest zapewnienie korzystnych i bezpiecznych warunków realizacji interesów narodowych, poprzez eliminację zewnętrznych i wewnętrznych zagrożeń, redukowanie ryzyka oraz odpowiednie oszacowanie podejmowanych wyzwań i umiejętne wykorzystywanie pojawiających się szans.*

3. Interesy narodowe RP:

a) żywotne;

- niepodległość,
- suwerenność,
- nienaruszalność granic,
- zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom,
- poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności,
- umacnianie demokratycznego porządku politycznego,

b) ważne:

- trwały rozwój cywilizacyjny i gospodarczy,
- stworzenie warunków do wzrostu dobrobytu społeczeństwa,
- rozwój nauki i techniki,
- ochrona dziedzictwa i tożsamości narodowej oraz środowiska naturalnego,

c) istotne:

- wzmacnianie skuteczności działania najważniejszych instytucji międzynarodowych (tam gdzie jest Polska),
- rozwój stosunków narodowych z poszanowaniem prawa i efektywnej współpracy wielostronnej (zgodnie z kartą ONZ).

4. Bezpieczeństwo państwa jest najważniejszym elementem polityki wewnętrznej i dyplomacji.

5. Obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona ojczyzny. Składa się na to:

- pełnienie służby wojskowej (kategorie A - zdolny, B – czasowo niezdolny, do 24 miesięcy, D – niezdolny w czasie pokoju i E – niezdolny w ogóle) – kwalifikacja wojskowa,
- wykonywanie obowiązków nadanych z przydziałów kryzysowych i mobilizacyjnych,
- świadczenie pracy w pracowniczych przydziałach mobilizacyjnych,
- pełnienie służby w obronie cywilnej,
- odbywanie EDB,
- uczestnictwo w samoobronie ludności,
- odbywanie ćwiczeń w jednostkach militarnych,
- wykonywanie świadczeń na rzecz obrony.

6. Elementy systemu obronnego RP:

- *podsystem militarny (siły zbrojne)* – zdolność państwa do obrony i pomoc sojusznikom,
- *podsystem niemilitarny* – stwarza warunki do działania siłom zbrojnym, organizacyjne i logistyczne zabezpieczenie działań, prowadzenie akcji ratowniczych (należy do tego m.in.: Policja, Straż Graniczna, sądy i prokuratura, Straż Pożarna, Straż Miejska, obrona cywilna, służba zdrowia),
- *system kierowania obronnością państwa* – ustala kierunki działań, tworzy plany i koncepcje, finansuje przedsięwzięcia (należy m.in.: parlament, prezydent, KOK, premier i ministrowie, wojewodowie, wojewódzkie komitety obrony).

7. Zadania podmiotów życia publicznego w dziedzinie obronności:

a) parlament:

- uchwała ustawy dotyczące obronności,
- określa budżet na obronność,

- może podjąć uchwałę o stanie wojny,

b) *prezydent*:

- zwierzchnik Sił Zbrojnych RP,

- mianuje Szefa Sztabu Generalnego i innych dowódców sił zbrojnych,

- kierownictwo nad bezpieczeństwem państwa,

- na wniosek Rady Ministrów może wprowadzić stan wojenny lub wyjątkowy,

c) *Rada Ministrów*:

- kieruje przedsięwzięciami dotyczącymi bezpieczeństwa państwa,

- określa liczbę poborowych do odbycia służby wojskowej,

może wprowadzić stan klęski żywiołowej,

- wojewodowie, burmistrzowie, prezydenci miasta i wójtowie są szefami OC na swoim terenie.

8. Kompetencje władz publicznych w zakresie obronności:

- *wojewoda* – kieruje sprawami obronności z ustaw, wykonuje zadania w ramach powszechnego obowiązku ochrony, kieruje akcjami społecznymi, wprowadza obowiązek świadczeń osobistych i rzeczowych (wykonanie prac lub udostępnienie majątku,

- *Rada Powiatu* – zakaz przeprowadzania imprez masowych,

- *Zarząd Powiatu* – wydaje doraźne przepisy porządkowe np. zakaz wstępu na jakiś teren,

- *Starosta* – zwierzchnik powiatowych służb np. Policja, Straż Pożarna.

9. Świadczenia – na rzecz instytucji bezpieczeństwa

a) *osobiste* – wykonuje się prace, w czasie pokoju jednorazowo 24h i max. 3 razy w roku, osoby od 16 do 60 lat, w czasie wojny bez ograniczeń,

b) *rzeczowe* – przekazanie majątku, raz w roku na max. 21 dni (ćwiczenia wojskowe) 3 razy w roku na 24h (OC), w czasie wojny czas nieokreślony.

10. Definicje:

NIEPODLEGŁOŚĆ - niezależność od innych państw i formalnego wpływu innych jednostek politycznych.

SUWERENNOŚĆ – zdolność do samodzielnego sprawowania władzy politycznej nad określonym terytorium; niezależność w sprawach zewnętrznych i wewnętrznych.

